

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobce: **Občanské sdružení Záchrana krajiny**, se sídlem U Zeleného ptáka 1145/12, Praha 4, proti žalovanému: **Magistrát hlavního města Prahy**, se sídlem Mariánské náměstí 2/2, Praha 1, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 8. 2010, č. j. 7 A 132/2010 – 28,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 30. 5. 2010, č. j. S-MHMP 961839/2009/OST, bylo zamítnuto odvolání žalobce a dalšího účastníka řízení proti rozhodnutí Úřadu městské části Praha 10, ze dne 22. 9. 2009, č. j. P10-044871/2009, sp. zn. OST 032111/2009/Ta, a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím úřadu městské části byla umístěna stavba nazvaná „Obytný areál U Hranic“ na pozemcích parcelní číslo 585/4, 585/5, 585/6, 585/8, 585/9, 585/15, 4540/1, 4540/4, 4540/5, 4540/6, 585/10 a 613, vše v katastrálním území Strašnice, sestávající z bytového domu a inženýrských sítí.

Proti rozhodnutí žalovaného se žalobce bránil žalobou ze dne 11. 8. 2010, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Současně navrhl přiznání odkladného účinku žaloby a požádal o osvobození od soudních poplatků. Žádost o osvobození od soudních poplatků odůvodnil tak, že nemá dostatečné finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku, aby se mohl domáhat práva

v soudním řízení. Žalobce je dobrovolným, nevládním, neziskovým sdružením občanů a mezi jeho cíle patří například ochrana přírody a krajiny, ochrana životního prostředí a ochrana veřejného zájmu a lidských práv. Nemá žádné příjmy, nedisponuje žádnými finančními prostředky a neprovozuje výdělečnou činnost, jeho členové jsou důchodci anebo studenti, kteří provádějí veškerou činnost stěžovatele zdarma, přičemž provozní náklady hradí ze svých zdrojů. Žalobce nevlastní žádný majetek, není registrován u finančního úřadu, dosud nepodával daňová přiznání, nevlastní bankovní účet a nevede pokladní knihy. Soudní poplatek je pro něj proto značnou překážkou.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 30. 8. 2010, č. j. 7 A 132/2010 – 28, žádost žalobce o osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění odkázal na ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a vyšel z usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74. Konstatoval, že východiskem pro posouzení žádosti žalobce o osvobození od soudních poplatků je zásada zákazu zneužití práva a poukázal také na usnesení Městského soudu v Praze ze dne 6. 2. 2009, sp. zn. 7 Ca 26/2009, konkrétně na rozbor v něm obsažený, týkající se rozlišování aktuální (okamžité) a plánované nemajetnosti, přičemž pouze na první z nich lze aplikovat ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Dospěl k závěru, že podstata existence žalobce je nezisková, postavená na dobrovolných příspěvcích a činnosti dobrovolníků (aktivistů), jeho aktivity jsou z části hrazeny z různých grantů a příspěvků. Jeho požadavek na bezplatný přístup k soudu lze proto považovat za cílený a prvoplánovitý. Nelze jej považovat za šikanózně účelový, avšak jak interpretoval Nejvyšší správní soud v uvedeném usnesení rozšířeného senátu, taková prvoplánovitost, resp. systematické osvobozování od soudních poplatků, je nejen v rozporu se zásadou rovnosti účastníků, ale rovněž není odrazem vůle zákonodárce, který by tak výslovně stanovil, pokud by se důvod činnosti občanských sdružení měl přímo promítnout do posuzování podmínek osvobození od soudního poplatku. Městský soud uzavřel, že nespatřuje zvláštní legitimní důvody pro popsaný model fungování žalobce, a proto lze jeho žádost o osvobození od soudního poplatku považovat za zneužití práva vymezeného v § 36 odst. 3 s. ř. s. Vzhledem k výši poplatku nelze argumentovat ani omezením přístupu k soudu, množství vedených sporů je pouze na žalobci a jeho schopnosti generovat zdroje pro soudní řízení.

Usnesení Městského soudu v Praze o zamítnutí své žádosti o osvobození od soudních poplatků napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) kasační stížností ze dne 14. 9. 2010, ve které navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil pro nepřezkoumatelnost a rozporuplnost odůvodnění a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení. Městský soud se podle jeho názoru vůbec nezabýval prokázáním splnění předpokladů pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků a rozhodl, aniž by dal stěžovateli možnost vyjádřit se ke svým majetkovým poměrům. Stěžovatel byl přitom připraven své majetkové poměry doložit, zejména prostřednictvím potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, čestným prohlášením či při výslechu účastníka. Soud neučinil ve věci žádné dokazování, nezajímal se o skutečné majetkové poměry stěžovatele, přičemž tuto svoji nečinnost nemůže přikládat k jeho tíži. Poukázal na městským soudem citované usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu, přičemž zdůraznil, že podle tohoto judikátu nelze právnickou osobu osvobodit od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s. toliko „zpravidla“, přičemž rozhodujícím aspektem je dlouhodobé setrvávání osoby bez dostatečných finančních

prostředků. Tento znak však u stěžovatele není dán, neboť tento v řadě jiných soudních řízení požadovaný poplatek řádně uhradil, jeho momentální tíživá finanční situace mu však úhradu poplatku neumožňuje. Mimoto je podle jeho názoru třeba akcentovat veřejný zájem na přezkumu žalobou napadeného správního rozhodnutí.

Následně stěžovatel zopakoval svoji argumentaci ze žaloby, týkající se důvodů pro osvobození své osoby od soudních poplatků, a dodal, že mimo soudního poplatku je s vedením soudního řízení spojena řada dalších nákladů, mimo jiné na poštovné, provoz tiskárny či cestovné členů sdružení, které k tíži státu kladeny nejsou. Potýká se s výraznými finančními problémy, protože je schopen získat pouze omezené zdroje cestou dobrovolných členských darů, přičemž soudní poplatky z těchto zdrojů obvykle financovat nelze. Povinnost platit soudní poplatek pro něj proto představuje faktickou bariéru v přístupu k soudu. Zdůraznil, že ke každé žádosti o osvobození od soudních poplatků je nutno přistupovat individuálně a nediskriminačně, a v této souvislosti poukázal na judikaturu Ústavního soudu, týkající se rovnosti účastníků řízení a z něj pramenícího práva na osvobození od soudních poplatků, konkrétně nález ze dne 3. 9. 1998, sp. zn. IV. ÚS 13/98, a nález ze dne 31. 8. 2004, sp. zn. IV. ÚS 289/03.

Městský soud v Praze usnesením ze dne 10. 11. 2010, č. j. 7 A 132/2010 – 53, vyzval stěžovatele k zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost. Stěžovatel na toto usnesení reagoval žádostí o osvobození od soudního poplatku za podání kasační stížnosti ze dne 25. 11. 2010, ve které v návaznosti na svoji argumentaci v žalobě a kasační stížnosti uvedl, že je neziskovým občanským sdružením, jehož hlavním cílem je dle stanov ochrana přírody a krajiny, ochrana životního prostředí a pomoc a podpora veřejnosti v těchto oblastech. Stěžovatel již od svého založení v roce 2008 nehospodaří s žádnými financemi a nevlastní žádný majetek. Jeho činnost provádějí členové, a to dobrovolně, bez nároku na finanční odměnu a bez finančních výdajů stěžovatele. Poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37, a zdůraznil právo na přístup k soudu podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod.

Nejvyšší správní soud přípisem ze dne 14. 1. 2011 požádal stěžovatele, aby mu tento obratem sdělil podrobnosti ohledně svých majetkových poměrů, zejména aktuální počet členů, výši ročního členského příspěvku jednoho člena, majetek sdružení, jeho závazky či pohledávky včetně výše, a dále, jaké byly celkové příjmy a výdaje stěžovatele v roce 2010, kolik činí zápisné člena a jakou celkovou částku sdružení inkasovalo na zápisném v roce 2010, z jakých zdrojů a v jaké výši v loňském roce hradilo náklady, jež zmiňuje v kasační stížnosti, tj. poštovné, provoz tiskárny, papír, toner a cestovné členů sdružení, popřípadě z jakých dalších zdrojů získává finanční prostředky a v jaké výši.

Na tuto výzvu stěžovatel zareagoval přípisem ze dne 27. 1. 2011, v němž uvedl, že jeho členy jsou aktuálně 4 fyzické osoby, sdružení neinkasuje žádné roční členské příspěvky a nevybírá žádné zápisné, ze kterého by mělo v roce 2010 příjem. Sdružení nemá ani žádné jiné příjmy, přičemž zejména odmítá jakékoliv sponzorské dary od podnikatelských subjektů, které by mohly ohrozit jeho nezávislost či důvěryhodnost. Nemá žádný majetek ani žádné pohledávky či závazky. Za poštovné uhradilo v roce 2010 cca 3000 Kč, přičemž toto bylo hrazeno z osobních prostředků členů. Značných úspor bylo dosaženo osobním doručováním na podatelny. V roce 2010 nebylo třeba zakoupit

toner do laserové tiskárny ve vlastnictví členky sdružení paní V. M., byly zakoupeny 3 balíky papíru po 500 ks v ceně po 185 Kč. Cestovné do mimopražských destinací činilo cca 1000 Kč a bylo hrazeno ze starobního důchodu paní M., stěžovatel vyvíjí činnost zejména na území hlavního města Prahy.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, přičemž za stěžovatele v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná jeho pověřený člen, který má vysokoškolské právnické vzdělání, které je vyžadováno pro výkon advokacie. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Z obsahu kasační stížnosti vyplývá, že ji stěžovatel podal z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že **kasační stížnost není důvodná**.

Nejprve je třeba poukázat na ustanovení § 105 odst. 2 věty první s. ř. s., podle něhož *stěžovatel musí být zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.* Ačkoliv povinné zastoupení advokátem, popřípadě zaměstnancem či členem stěžovatele, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie, je obecně jednou ze základních podmínek přípustnosti kasační stížnosti, podle konstantní judikatury zdejšího soudu by striktní trvání na podmínce zastoupení a zaplacení soudního poplatku v řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků způsobilo jen řetězení téhož problému, případně by mohlo vést k nepřípustnému odepření soudní ochrany. K této otázce se Nejvyšší správní soud vyjádřil například v rozsudku ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 – 37 (všechna zde uváděná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu dostupná z: <www.nssoud.cz>), ve kterém judikoval, že *v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem.* Nejvyšší správní soud proto konstatoval, že kasační stížnost stěžovatele je přípustná a projednatelná i přesto, že stěžovatelem nebyl zaplacen soudní poplatek za řízení o kasační stížnosti a na její přípustnosti a projednatelnosti by nic neměnilo ani to, pokud by za stěžovatele ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. nejednal jeho pověřený člen, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie.

Následně Nejvyšší správní soud obrátil svoji pozornost ke stěžejní námitce stěžovatele, totiž že stěžovatel nemá dostatečné finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku, jelikož je dobrovolným, neziskovým občanským sdružením, mezi jehož cíle

patří zejména ochrana přírody a krajiny, ochrana životního prostředí a ochrana veřejného zájmu a lidských práv. Nemá žádné příjmy, nedisponuje žádnými finančními prostředky a nevlastní žádný majetek, neprovozuje výdělečnou činnost, jeho členové jsou důchodci anebo studenti, kteří provádějí veškerou činnost stěžovatele zdarma, přičemž provozní náklady hradí ze svých zdrojů. Soudní poplatek je pro něj proto značnou překážkou. Potýká se s výraznými finančními problémy, protože je schopen získat pouze omezené zdroje cestou dobrovolných členských darů, přičemž soudní poplatky z těchto zdrojů obvykle financovat nelze. V přípise ze dne 27. 1. 2011 stěžovatel na výzvu zdejšího soudu uvedl, že členy sdružení jsou aktuálně 4 fyzické osoby, neinkasuje žádné roční členské příspěvky a nevybírá žádné zápisné, ze kterého by mělo v roce 2010 příjem. Sdružení nemá ani žádné jiné příjmy, nemá žádný majetek ani žádné pohledávky či závazky. V roce 2010 uhradilo cca 3000 Kč za poštovné, cca 1000 Kč za cestovné, a 3 x 185 Kč za kancelářský papír, přičemž tyto výdaje byly hrazeny z osobních prostředků členů.

Mimo výše uvedených skutečností, týkajících se majetkových poměrů stěžovatele a jím v řízení opakovaně tvrzených, bylo Nejvyššímu správnímu soudu v rámci obdobného řízení mezi týmiž účastníky, konkrétně v řízení vedeném pod sp. zn. 4 As 3/2011, o kasační stížnosti stěžovatele proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 10. 2010, č. j. 11 A 117/2010 – 67, kterým stěžovateli nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 3. 2010, č. j. S-MHMP 761464/2009/OST, poskytnuto potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech stěžovatele pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce (formulář č. 060) ze dne 11. 6. 2010, v němž stěžovatel prohlásil, že je neziskovou organizací (občanským sdružením), nevlastní žádný majetek, nemá žádné příjmy, není registrován u finančního úřadu a nepodával daňové přiznání, jelikož ze zákona nemá povinnost. Členové sdružení jsou důchodci anebo studenti a hradí provozní náklady ze svých příjmů. Údaje uvedené v tomto potvrzení lze vzhledem k poměrně malému časovému odstupu od jeho vyhotovení, jakož i totožné argumentaci stěžovatele v průběhu celého nynějšího řízení zohlednit i při rozhodování o aktuálně projednávané věci.

Nejvyšší správní soud neshledal stěžovatelovu námitku důvodnou. Při jejím posouzení vyšel z ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s., podle něhož *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly.*

Při posouzení této námitky je třeba vycházet ze závěrů usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 5. 2010, č. j. 1 As 70/2008 – 74, publikován pod č. 2099/2010 Sb. NSS, kterým byl modifikován a významně upřesněn výklad ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. a v němž se zdejší soud blíže vyrovnal mimo jiné se závěry stěžovatelem uváděných nálezů Ústavního soudu. Rozšířený senát zde judikoval, že *při posuzování podmínek pro osvobození od soudních poplatků soud podle § 36 odst. 3 věty první s. ř. s. zkoumá, zda právnická osoba má dostatečné prostředky. Pokud právnická osoba vědomě uspořádá svoji činnost tak, aby dlouhodobě setrvávala bez dostatečných finančních prostředků, ačkoliv jejich vynakládání v souvislosti s vykonávanou činností je obvyklé a nezbytné, nelze*

takovou právnickou osobu zpravidla osvobodit od soudního poplatku ve smyslu § 36 odst. 3 s. ř. s.

V odůvodnění blíže rozvedl, že *jestliže právnická osoba dlouhodoběji funguje v souladu s účelem (cílem), pro který byla založena či který je předmětem její činnosti, aniž by ovšem byla schopna takové fungování zabezpečit ze zdrojů, které má sama právně k dispozici, je to indicií, že ve skutečnosti ekonomické zázemí takové osoby tvoří lidé podílející se přímo či nepřímo, zjevně či skrytě na její činnosti. Takové dlouhodobé fungování tedy naznačuje, že skutečné ekonomické možnosti dané právnické osoby jsou větší než rozsah majetku, který jí (formálně) právně patří, a že ve skutečnosti netrpí nedostatkem prostředků, neboť žádná právnická osoba nemůže jako skutečně samostatná entita dlouhodobě existovat bez dostatečného majetkového zázemí pokrývajícího náklady na její činnost.*

Důkazní břemeno k prokázání, že nemá dostatek prostředků, nese účastník řízení. V případě, že v řízení vyjdou najevo výše uvedené indicie, je proto na právnické osobě, aby prokázala, že fakticky nedisponuje prostředky formálně vlastněnými někým jiným, zejména pak fyzickými osobami podílejícími se na její činnosti či jinými právnickými nebo fyzickými osobami, s nimiž ji pojí faktické vztahy. Jelikož nelze po nikom požadovat prokázání negativní skutečnosti, bude na právnické osobě, aby podrobně osvětlila všechny relevantní aspekty své činnosti a popsala, z čeho jsou financovány a jak vysoké faktické náklady vyžadují.

I kdyby právnická osoba unesla výše popsané důkazní břemeno, bude zpravidla na místě odepřít jí na základě soudního uvážení dobrodiní osvobození od soudních poplatků, bude-li model jejího fungování založený vědomě na tom, že určitý typ obvyklých nákladů na svoji činnost, s jejichž vynakládáním vzhledem k povaze této činnosti musí zásadně počítat, eliminuje tím, že své poměry (tedy způsob vyřizování činností a financování potřeb) nastaví tak, aby delší dobu setrvávala ve stavu bez dostatečných prostředků. Přesně taková situace by nastala u občanského sdružení zabývajícího se účastí ve správních a soudních řízeních zejména v oblasti ochrany životního prostředí či kulturních nebo urbanistických hodnot, které by administrativní a odbornou agendu s tím spojenou zajišťovalo prací svých členů či příznivců anebo účelově vázanými příspěvky (granty apod.) nepoužitelnými na úhradu soudních či správních poplatků, avšak spoléhalo na to, že vzhledem k nedostatku majetku bude vždy od těchto poplatků osvobozováno. Nutno si totiž uvědomit, že § 36 odst. 3 s. ř. s. stanoví výjimku z pravidla – soudní poplatky jsou účastníci řízení z dobrých důvodů (zejména kvůli omezení podání k soudům na ta, která jsou vskutku vážně míněna, a kvůli částečnému krytí nákladů na fungování justice) zásadně povinni platit a pouze výjimečně mají být od této povinnosti osvobozeni. Výše uvedený model fungování právnické osoby ovšem ratio uvedeného ustanovení zcela popírá, činí-li v jejím případě z výjimky pravidlo, a snaží se tedy zákonodárcem stanovené pravidlo eliminovat.

Nebudou-li tedy pro výše popsaný model fungování právnické osoby existovat zvláštní legitimní důvody, nutno jej zásadně považovat za zneužití práva daného ustanovením § 36 odst. 3 s. ř. s. Soud proto dobrodiní plynoucí z uvedeného ustanovení za takové situace zpravidla odepře. (...) Smysl a účel institutu osvobození je dostatečně zřejmý – umožnit přístup k soudu i těm, kteří z objektivních důvodů (a nikoli proto, že se vědomě a záměrně do takové situace dostali) nemají prostředky na hrazení určitých nákladů soudního řízení.

Zákonodárce by tedy zřejmě mohl (právě s ohledem na ústavní legitimitu podpory občanské společnosti, vyjádřenou v preambuli Ústavy) na základě svého uvážení takové zákonné zvýhodnění zavést, např. osobním osvobozením určitého typu právnických osob od soudních poplatků (třeba obecně prospěšných společností a nadací a nadačních fondů) či kombinací věcného a osobního osvobození. Stejně tak by ale naopak mohl ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. (či § 138 odst. 1 o. s. ř.) formulovat podstatně přísněji, například zavedením „subjektivní stránky" jako doplňkového kritéria ke zkoumání objektivní nemajetnosti účastníka. Zákonodárce však ani jedno, ani druhé neučinil. Za takové situace je nutno vykládat ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. v souladu s jeho dikcí i s jeho účelem, přičemž oba výklady směřují k závěru, že právnická osoba vystupující jako obhájce veřejného zájmu nemůže být jen pro tuto svoji vlastnost oproti ostatním právnickým osobám v právu na přístup k soudu zvýhodněna, a to ani v případě, že by ji opravdu bylo lze z politologického hlediska považovat za součást občanské společnosti (body 25 až 28, 30).

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že na zde projednávanou věc je třeba zcela aplikovat závěry citovaného klíčového usnesení rozšířeného senátu, což ostatně obsáhle a výstižně učinil rovněž městský soud v napadeném usnesení. Stěžovatel, který v předmětné věci žádá o osvobození od soudních poplatků, je občanským sdružením, přičemž mezi základní cíle tohoto sdružení patří podle čl. 3 písm. h) stanov *účast ve správních i jiných řízeních a rozhodovacích procesech, v nichž mohou být dotčeny ochrana životního prostředí, přírody, krajiny, veřejného zdraví a památek.* Mezi formy jeho činnosti pak podle čl. 4 písm. a) stanov náleží *zejména účast ve správních i jiných řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany životního prostředí, přírody a krajiny, veřejného zdraví nebo kulturních památek.* Mezi obvyklé formy činnosti stěžovatele tedy náleží též účast ve správních a soudních řízeních, týkajících se jím prosazovaných zájmů a cílů, což je zjevné jak z vyjádření stěžovatele v tomto řízení, tak i z rozhodovací činnosti soudů, když stěžovatel pravidelně vystupuje jako účastník soudních řízení. Poplatky spojené s účastí na soudních řízeních proto představují obvyklé náklady spojené s aktivitami stěžovatele, přičemž stěžovatel se vědomě snaží tento typ obvyklých nákladů na svoji činnost eliminovat tak, že vzhledem ke svým poměrům očekává, že bude od soudních poplatků systematicky osvobozován.

Nelze než konstatovat, že stěžovatel dlouhodobě realizuje jeden ze základních cílů, pro který byl založen a který je předmětem jeho činnosti, aniž by ovšem byl schopen takové fungování zabezpečit ze zdrojů, které má k dispozici. O tom svědčí mimo výše uvedené též jeho tvrzení v kasační stížnosti, že se potýká s výraznými finančními problémy, protože je schopen získat pouze omezené zdroje cestou dobrovolných členských darů, přičemž soudní poplatky z těchto zdrojů obvykle financovat nelze. Model jeho fungování je záměrně založen na tom, že určitý typ obvyklých nákladů na svoji činnost, s jejichž vynakládáním vzhledem k povaze této činnosti musí počítat, eliminuje tím, že své aktivity a jejich financování nastaví tak, aby delší dobu setrvával ve stavu bez dostatečných prostředků. Spoléhá se na to, že vzhledem k nedostatku majetku bude od soudních poplatků pravidelně osvobozován. To je ovšem v rozporu s koncepcí § 36 odst. 3 s. ř. s., jak byla tato vymezena v citovaném usnesení rozšířeného senátu. Nelze pak než uvést, že v předmětné věci nejsou pro popsaný model fungování, který je stěžovatelem rovněž otevřeně deklarován, dány zvláštní legitimní důvody, a je proto nutné jej považovat za zneužití práva daného ustanovením § 36 odst. 3 s. ř. s., jak ostatně konstatoval i městský

soud, a nelze než dobrodiní plynoucí z osvobození od soudních poplatků stěžovateli odepřít, ačkoliv stěžovatel prokázal, že nemá dostatek finančních prostředků.

Nejvyšší správní soud se neztotožnil ani s námitkou stěžovatele, že se městský soud nezabýval otázkou splnění předpokladů pro osvobození stěžovatele od soudních poplatků, přičemž stěžovatel uvádí, že v jeho případě není naplněn aspekt dlouhodobého setrvávání bez dostatečných finančních prostředků, když tento v řadě jiných soudních řízení požadovaný poplatek řádně uhradil, ale jeho momentální tíživá finanční situace mu úhradu poplatku neumožňuje. S ohledem na výše uvedený podrobný rozbor a z něj vyplývající závěry ohledně majetkových poměrů stěžovatele dospěl zdejší soud k závěru, že v řízení před městským soudem bylo řádně prokázáno, že v případě stěžovatele byly naplněny předpoklady, vymezené v citovaném usnesení rozšířeného senátu, které brání přiznání osvobození od soudních poplatků, tedy že se v případě stěžovatele jedná o dlouhodobou nemajetnost a systematické setrvávání bez dostatečných finančních prostředků. Zdejší soud proto dospěl k závěru, že tvrzení stěžovatele, že tento v rámci soudních řízení požadovaný poplatek běžně hradí a pouze jeho momentální tíživá finanční situace mu úhradu soudního poplatku v tomto řízení neumožňuje, je toliko účelové. Na uvedených závěrech konečně nic nemění ani veřejný zájem jako stěžovatelem uváděný důvod jím vyvolaného přezkumu napadeného rozhodnutí žalovaného, když i tímto aspektem věci se podrobněji zabýval rozšířený senát ve svém výše citovaném usnesení.

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání napadeného usnesení Městského soudu v Praze, jakož i veškeré spisové dokumentace k závěru, že nebyl naplněn tvrzený důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. za použití ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatel neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné důvodně vynaložené náklady řízení nad rámec jeho běžné činnosti nevznikly, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2011

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu